

**Vlaamse overheid
Afdeling Beleid Steden, Brussel en Vlaamse Rand
Coördinatie Vlaamse Rand**

Havenlaan 88 bus 70
1000 BRUSSEL
T 02 553 40 21
www.vlaamserand.be

COLLOQUIUM 'STAND VAN DE RAND' 2021 – Vragen en antwoorden bij de presentatie van An De Moor (Departement Onderwijs & Vorming en talenbeleidscoördinator Odisee) over de taalkennis Nederlands bij jongeren in de Rand

- 1. We weten dat zowat de helft van de leerlingen in de Rand geen Nederlands spreekt. In bepaalde klasjes stijgt dat aandeel zelfs tot 70 en 80%. Zoals door u aangehaald, heeft dat uiteraard repercussies op het onderwijsniveau/studiesucces van de anderstalige leerling. Vorig jaar had mevrouw Christel Op de Beeck het op dit colloquium in die context nog over “een zeer somber beeld en een situatie die echt wel heel erg is”. Uit OESO-onderzoek van 2009 bleek dat vanaf 1 op 10 anderstaligen er een significante daling is van het globale onderwijsniveau.**

Kan u vanuit uw ervaring dat cijfer (absorptiegraad) bevestigen? Zijn er indicaties of het algemeen onderwijsniveau (klassenpeil) in de Vlaamse Rand lager ligt dan het gemiddeld niveau in de rest van Vlaanderen als gevolg van het hoger aandeel anderstaligen? Is daar onderzoek naar gedaan? Zijn daar cijfers over?

Wanneer er in de klas een grote groep leerlingen is van wie het Nederlands niet de moedertaal is, bestaat inderdaad het gevaar dat de lessen daardoor trager verlopen. Een leerling moet nu eenmaal 95% van de woorden begrijpen om een les te kunnen begrijpen en de lesinhoud te kunnen verwerken. Er treedt dus een vertraging op van kennis en van lestijd.

Dat zet heel veel druk op leerkrachten en scholen en dus is er zeker nood aan extra investeringen: extra taalcoaching en taalondersteuningsmogelijkheden, maar ook extra professionalisering. Taalbewust lesgeven is van immens belang en als leerkracht moet je daarin investeren. Gelukkig krijgt nascholing heel veel aandacht en is er goede hoop dat leerkrachten daar ook meer ruimte voor gaan krijgen.

Jammer genoeg zijn er geen cijfers om dit alles te staven. Een oplossing zou kunnen zijn om een kenniscentrum Nederlands op te richten. Dat zou onder meer onderzoek hiernaar kunnen doen en instrumenten kunnen ontwikkelen voor leraren in kleuter-, lager en secundair onderwijs om nog taalbewuster les te geven.

Tot slot nog een aantal citaten uit de kranten van vandaag. “Werk aan gelijke kansen door de sociale armoede maar vooral de taalachterstand te bestrijden, en niet door de onderwijslat nog te verlagen”, schrijft Isabel Albers in De Tijd. En Dirk Van Damme geeft in De Standaard mee dat hij meer ambitie ziet bij migrantengezinnen dan bij veel Vlaamse gezinnen. Heel veel studenten van wie het Nederlands niet de moedertaal is, investeren harder in de kennis van het Nederlands, omdat ze zich bewust zijn van het nut en de noodzaak daarvan. Er is dus zeker reden tot hoop.

2. We stellen vast dat er in een reeks klassen basisonderwijs geen leerlingen meer aanwezig zijn die thuis Nederlands spreken. Benieuwd naar de voorgestelde aanpak: individueel, in groep, per klas? Via een taalintegratietraject of taalbadklassen?

Dit vereist extra (zorg)uren (middelen) die ook de leerkracht van de klas moeten ontlasten. In verband hiermee: Nederlandstalige ouders laten hier vaak hun schoolkeuze van afhangen, wat leidt tot ‘populaire’ scholen en ‘niet-populaire’ scholen.

Het is de ambitie van de Vlaamse Regering en van minister Weyts in het bijzonder om daarin extra te investeren, zowel qua aandacht als qua financiering. Op 22 juni vindt er een studiedag plaats over de taalintegratietrajecten als vervolg op de taalscreening. Daarop wordt meer informatie gegeven over welke instrumenten je kan gebruiken en wat de beste methodes zijn. Er wordt dan ook een praktijkgids voorgesteld die uitgewerkt werd door verschillende instellingen uit het hoger onderwijs.

In afwachting van die studiedag is er ook al heel wat informatie terug te vinden op internet, onder meer via deze links:

- <https://www.klasse.be/251140/taal-leren-in-een-diverse-klas/>
- <https://onderwijs.vlaanderen.be/nl/verplichte-taalscreening-bij-eerste-instap-in-het-gewoon-lager-onderwijs>

3. Ik hoor vooral acties voor het basisonderwijs en mis structurele ondersteuning voor het secundair onderwijs.

We zetten extra in op taal. We versterken de eindtermen zodat het duidelijk is dat het niveau omhoog moet. Voor het eerst in het secundair onderwijs komen er ook testen op basisgeletterdheid.

4. De zomervakantie inkorten zou ook een oplossing kunnen zijn.

De zomervakantie inkorten heeft een grote impact op ieders persoonlijk leven, het bedrijfsleven en dus de hele samenleving. Het gaat om een beslissing met een grote maatschappelijke impact, ingrijpender dan men op het eerste zicht zou kunnen vermoeden.

Gelet op de coronacrisis besloot de Vlaamse Regering daarom om dit debat niet te openen, maar om alternatieven te zoeken die de lange periode van schoolse inactiviteit ook kunnen breken. Vandaar het initiatief om zomerscholen te organiseren. Zo kunnen kinderen ook tijdens de zomervakantie op vrijwillige basis genieten van onderwijs, zonder dat we hiervoor complexe maatschappelijke discussies moeten voeren met een sector die tijdens de coronacrisis in de frontlinie heeft gestaan.

5. Zal de voorrangsregel die momenteel in het vooruitzicht wordt gesteld, waarbij leerlingen uit Vlaanderen voorrang zouden krijgen op leerlingen uit het Waals Gewest, enige impact hebben op het probleem van de taalproblematiek in de scholen en de gevolgen voor het onderwijsniveau?

De in het vooruitzicht gestelde voorrangsregel heeft als doel om het gemakkelijker te maken voor ouders om een school te vinden in de eigen gemeente. Vandaag is het zo dat in een aantal gemeenten van de Vlaamse Rand er behoorlijk wat Waalse kinderen naar school gaan. Dat zorgt er soms voor dat kinderen uit de eigen gemeente naar een andere gemeente trekken om daar een school te vinden. Dat veroorzaakt niet

alleen bijkomende pendelstromen in een reeds filegevoelig gebied; het maakt ook dat bepaalde schoolpopulaties steeds minder representatief zijn voor de schoolomgeving.

De initiële doelstelling van de voorrangsregel is dus niet om de taalproblematiek te verzachten. Wel is het zo dat deze maatregel er voor een aantal scholen voor kan zorgen dat er meer kinderen school lopen die het Nederlands machtig zijn. Maar de praktijk zal uitwijzen in hoeverre dit effect zal spelen.